

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- **Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.**

Hämeenlinna, Hattula ja Janakkala pitävät tärkeänä, että tulevassa laissa nostetaan esiin nykyistä paremmin vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden työn saannin ja työelämän osallisuus. Kohderyhmään tulisi lisätä osatyökykyiset ja heidät tulisi huomioida säännöksen perusteluissa samasta syystä kuin perustelussa jo nyt mainituissa ryhmissä.

Lakiuudistuksessa on syytä huomioida terminologian selkeys, jotta alentunut työkyky ja osatyökykyisyys määritelmät eivät mene sekaisin eri pykälissä/asetuksissa sekä ohjeissa ja aiheuta sitten lain tulkintaan sekavuutta.

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

- **Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää**

Oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteena on, että kaikki suorittavat toisen asteen tutkinnon. Mitä 15 - 18 vuotiaiden sisällyttäminen palkkatuen kohderyhmään on oppivelvollisuuden osalta ajateltu?

Palkkatuen käytön rajaaminen yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisille kohderyhmille vaikeuttaa 25 – 49-vuotiaiden työttömien työllistymistä ja näin ollen pitkittää työttömyyttä tarpeettomasti. Palkkatukea tulisi voida myöntää myös 25-49 vuotiaille, jotka ovat suorittaneet ylioppilastutkinnon tai toisen asteen ammatillisen tutkinnon jo ennen kuuden kuukauden työttömyysjaksoa varsinkin, jos henkilö on ammatinvaihtaja tai jos osaaminen on vanhentunut.

Pykälässä ei ole mainittu lainkaan korkean asteen tai korkeakouluasteen tutkinnon suorittaneita. Miten tämä rajaus ei koske heitä? Voidaanko palkkatukea jatkossa myöntää 25-49 vuotiaiden oppisopimuksiin?

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**
- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**
- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

Hyvinvointialueen lisääminen työnantajiin on perusteltua ja kannatettavaa, samoin luonnollisen henkilön poistaminen työnantajista. Palkkatuen myöntäminen yritykselle, joka on tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanonut viimeisten 12 kuukauden aikana työntekijöitä, mutta työllistänyt saman verran lisää työntekijöitä irtisanomisen jälkeen, on kannattavaa.

Hämeenlinnan kaupunki, Hattulan ja Janakkalan kunta pitävät kohtuuttomana esitykseen lisättyä säännöstä, että palkkatukea ei myönnettäisi samalla työnantajalle saman työntekijän palkkauskustannuksiin niin työnantajan kuin työntekijän näkökulmasta, silloin kun muut palkkatukityöllistämisen muut ehdot täyttyvät.

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

Palkkatuen määrän nostaminen ja yhdenmukaistaminen oppisopimuskoulutuksessa kannatettava uudistus. Esitetyn 50 % tulisi olla palkkauskustannuksista kattaen myös laskennalliset sivukulut ja lomarahan.

Esitys on ymmärrettävä selkeyden näkökulmasta, mutta tosiasiallisesti heikentää pienempien yritysten mahdollisuutta työllistää sitä ensimmäistäkään työntekijää. Sivukulut ja lomaraha muodostavat merkittävän osan palkan kokonauskustannuksista. Pienet tai ensimmäisiä työntekijöitä palkkaavat yritykset ovat hyviä työllistäjiä pitkään työttömänä olleille työnhakijoille. Kyseisten työnhakijat tarvitsevat vahvan työllistämisen tuen palatakseen työmarkkinoille. Näin ollen esitys ei ole kannatettava.

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- **Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista**
- **Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen**
- **Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista**

Palkkatuen määrän yhdenmukaistaminen työttömyyden kestosta riippumatta on hyvä ja kannatettava esitys, mutta tuon esitetyn 50 % tulisi olla palkkauskustannuksista kattaen myös laskennalliset sivukulut ja lomarahan.

Palkkatuki myönnetään nykyisin vähintään 6 kuukauden ajaksi. Jatkotyöllistymisen kannalta olisi tärkeä, että palkkatukityö olisi pidempiaikainen kuin esitetty 5 kuukautta, varsinkin jos tuo muodostunee uudeksi vakiokestoksi.

Esityksen mukaan työnsuunnittelijoista ei voisi myöntää enää pidennettyä palkkatukea. Työllisyydenhoidon kentän toimivuuden kannalta olisi erittäin tärkeää jatkaa nykyistä säännöstä, jonka mukaan palkkatukea voidaan myöntää enintään 24 kuukaudeksi kerrallaan, jos kunta, kuntayhtymä, yhdistys tai säätiö palkkaa muihin kuin elinkeinotoiminnaksi katsottaviin tehtäviin tuella henkilön suunnittelemaan ja järjestämään työttömille työ- ja koulutuspaikkoja sekä muita työllistymistä edistäviä palveluja. Enemminkin tätä ryhmää tulisi laajentaa siten, että se mahdollistaisi myös seurakunnan tai muu uskonnollisen yhteisön palkkamaan työnsuunnittelijoita.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- **Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista**
- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista**
- **Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.**

Ehdotettu tukitason korotus alentuneesti työkykyisten palkkaamiseen on perusteltu. Samoin on tervetullut uudistus, ettei vamman tai sairauden vaikutusta kyseisessä työtehtävässä tarvitse arvioida palkkatukea ensimmäistä kertaa myönnettäessä.

Tukiajan jatkoa haettaessa työnantajaan kohdistuva byrokratia sen sijaan lisääntyisi nykyisestä, mitä piti esityksellä välttää, sillä työnantajan pitäisi osoittaa, että se on toteuttanut työterveyshuollon esittämät kohtuulliset mukautukset. Käytännössä tämän arviointi voi osoittautua vaikeaksi. Lisäksi vaadittaisiin aina palkkatukijakson aikana laadittu lääkärintodistus. Uuden todistuksen vaatimuksesta voisi olla perusteltua poiketa tilanteissa, joissa asiakkaan terveyteen vaikuttava tila on pysyvä tai joissa muun asiantuntijan olisi mahdollista arvioida asiakkaan tilanne.

8 § 100 prosentin palkkatuki

- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.**
- **100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille**
- **Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtioneuvoston ulkopuolista tukea. Arvioinnin kriteereistä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella.**

Ehdotettu tukijakson pituus tulisi olla pidempi kuin ehdotettu 10 kuukautta, esimerkiksi 12 kuukautta. Tukikelpoisten kustannusten korottaminen 1,23 kertoimella on erittäin tarpeellinen, mutta tämän lisäksi lomarahaa tulisi sisällyttää palkkakustannuksiin ja palkkauskustannukset tulisi huomioida alan säännöllisen enimmäistyöajan mukaisena, eikä 65 %:n mukaisen työajan mukaisena. 100 % tuen mahdollistaminen myös rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille on kannatettava uudistus.

Osa-aikatyö (65 %) tarkoittaa käytännössä sitä, että palkkatuella työhön päässyt henkilö on edelleen sekä sovitellun työttömyysetuuden ja toimeentulotuen hakija/saaja.

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan
- Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.
- Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana

Koko tutkinnon ja tutkinnon osa oppisopimukseen 50 %:n tuki on erittäin hyvä, koska palkkaavalla työnantajalla on ohjaus- sekä koulutusvelvoite ko. opiskelijoiden kohdalla. Oppisopimukset parantavat työnhakijan osaamista ja näin myös kilpailukykyä työmarkkinoilla.

Palkkatuen määrän nostaminen ja yhdenmukaistaminen oppisopimuskoulutuksessa kannatettava uudistus. Esitetyn 50 % tulisi olla palkkauskustannuksista kattaen myös laskennalliset sivukulut ja lomarahan.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle

Kilpailuvääristymisen näkökulmasta kannatettava. Kolmannen sektorin toimijat siirtävät palkkatuella työllistettyjä henkilöitä yrityksiin, joka sinällään edistää henkilöiden pysyvää työllistymistä. Jos henkilö siirretään yritykseen, niin tukitaso tulee laskemaan heti siirron jälkeen. Vähintäänkin tason lasku tulisi toteutua vasta 6 kuukauden jälkeen, jonka jälkeen siirtäjä voisi periä käyttäjäyritykseltä korvausta vähintään alenevan palkkatuen verran.

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- Tuki on uusi
- Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.
- Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.
- Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.

Ehdotus tukee valtakunnallista linjausta parantaa yli 55-vuotiaiden työllistymismahdollisuuksia. Esitykseen pyydetään kuitenkin lisäämään tukikelpoisiksi palkkakustannuksiksi myös työsuhteen sivukulut ja lomarahat, kuten palkkatukea koskevassa pykälässä myös otetaan kantaa.

Ehdotus 55-vuotta täyttäneiden työllistämistueksi on kannatettava. Säädökseen tulisi kuitenkin selvyyden vuoksi tehdä kirjaus, jolla mahdollistettaisiin palkkatuen myöntäminen silloin, kun se on työntekijän ja työnantajan kannalta parempi vaihtoehto kuin työllistämistuki. Nyt ei ole aivan selvää, voidaanko 55-vuotiaasta myöntää 100 % tuki yhdistykselle tai säätiölle, vai onko näissä tapauksissa myönnettävä työllistämistuki, koska se ei ole harkinnanvarainen.

Esityksessä todetaan, että ”Velvoitetyöllistämistä koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että velvoitteen ajalta ei maksettaisi palkkatuen nimellä kulkevaa tukea, mutta velvoitetyöllistämisen ehtoihin ei tulisi sisällöllisiä muutoksia.”. Tämä toteamus ei kuitenkaan saa tukea ehdotetussa säädöstekstissä.

Kaikki velvoitetyöllistettävät ovat yli 55-vuotiaita, joten selvyyden vuoksi olisi syytä ottaa velvoitetyöllistettävät tämän uuden tukimuodon piiriin. Tämä olisi perusteltua myös siksi, että näissä tapauksissa tuki myönnetään ilman harkintaa.

Koska työnhakija voi tulla velvoitteen piiriin useammin kuin kerran, olisi säädöksiin selvyyden vuoksi otettava poikkeus, ettei samaa työnantajaa koskeva palkkatukikielto koske velvoitetyöllistettäviä.

Velvoitetyöllistäminen on kunnille lainsäädännöllä asetettu velvoite, tulisi vaikutukset kompensoida. Tämä olisi mahdollista tehdä esim. sitomalla velvoitetyöllistäminen yhteen yli 55-vuotiaille tarkoitetun työllistämistuen kanssa, jolloin tuki olisi 70 %.

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

- **Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)**
- **Työllisyyspoliittinen-avustus (säädetäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)**
- **Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen**

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- o **Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.**

Kaupungit ja kunnat myöntävät tietyin edellytyksin yrityksille ja yhdistyksille kuntakohtaista tukea palkkauskustannuksiin. Esityksen mukaan sitä voisi myöntää jatkossa vain työnantajan sivukuluihin ilman, että kunnan myöntämä tuki laskisi valtion maksaman palkkatuen määrää. Käytännössä tämä vähentäisi pitkäaikaistyöttömien palkkatukityöpaikkojen syntymistä yrityksiin ja kolmannelle sektorille, koska tukitaso ei olisi työnantajan näkökulmasta riittävä, eritoten työsuhteen alkuvaiheessa. Kolmannella sektorilla palkkatukityöpaikat muuttuisivat pääsääntöisesti osa-aikaiseksi. Tämä muutosehdotus ei ole kannatettava.

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**
- Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista**
- Muuta kommentoitavaa**

Kunta on tietyin ehdoin velvoitettu työllistämään yli 57-vuotias työtön työnhakija, jos hänelle ei voida järjestää TE-toimistosta tai kuntakokeilusta sopivaa työllistymistä edistävää palvelua, kuntoutusta tai palkkatuetta työtä. Tosiasiassa kuntien työllistettäväksi päättyy TE-toimiston asiakkaana olleita työnhakijoita, joille ei ole tarjottu mitään palvelua tai edes oltu yhteydessä.

Velvoitetyöllistämisen viimesijaisuus ei toteudu, ellei työllistäminen ole yhteinen tavoite. Työ- ja elinkeinotoimistolla pitäisi olla myös velvoite edesauttamaan tarkoitettujen työnhakijoiden työllistämistä, jotta velvoitetyöllistämisen viimesijaisuus toteutuisi.

Parviainen Olli-Poika
Hämeenlinnan kaupunki

Sillanpää Mira
Hämeenlinnan kaupunki